UNIUNEA ASOCIAŢILOR STUDENŢILOR COMUNIŞTI
CENTRUL UNIVERSITAR TIMIŞOARA
CASA DE CULTURĂ A STUDENŢILOR

PARADOX

fanzin al Cenaclului de literatură ştiinţifico-fantastică „H. G. WELLS”.

noiembrie, 1972

S U M A R

Cuvânt înainte

OVIDIU ŞURIANU – „Entuziaştii”.
SANDU FLOREA – „Interferenţe”.
MARCEL LUCA – „Planeta fără pterodactili”.
— „Patru pastile S.F”.
CONSTANTIN BASARAB – „Miniaturi”.
DORU TRETA – „Graficul”.
TRAIAN CIUGUIANU – „Floarea soarelui”.
GABRIEL MANOLESCU – „Extras dintr-un ziar acum 100 de ani”.

RADAR:
CONSTANTIN VINTILESCU – Orbita cenaclului „Henri Coandă” din Craiova

OPINII:
LUCIAN IONICĂ – Despre literatura S.F.
LUCIAN BURERIU – Nevoia de anticipare
ION VELICAN – Călătorie în mister

RECENZIE:
MARCEL LUCA – „Întâlnire cu Hebe” de Ovidiu Şurianu

ŞANTIER S.F.

CUVÂNT ÎNAINTE

Primul fanzin tipărit al fandomului românesc apare la Timişoara.

Paradoxul constituie pentru noi un moment deosebit, cu profunde implicaţii în viaţa cenaclului, un moment care certifică existenţa unui potenţial creator ce permite susţinerea unui asemenea fanzin.

Deoarece iubim literatura ştiinţifico-fantastică – a cărei aderenţă în rândul tineretului e unanim recunoscută – atât de generoasă prin cantitatea de informaţie pe care o oferă, prin investigaţia pe care o încearcă în lumea viitorului, prin profundul umanism pe care îl propagă în dorinţa unei fericite evoluţii a civilizaţiei, socotim că prin acţiunea noastră participăm la efortul tineretului îndreptat spre realizarea omului de tip nou, constructor entuziast şi inteligent al comunismului.

Dacă numărul acesta, prin faptul că reprezintă un început, are o structură oarecum festivă, celelalte apariţii vor fi de o mai accentuată „specializare”, corespunzătoare caracterului de „uz intern” pe care îl are un fanzin.

În concepţia noastră, fanzinul reprezintă un instrument de informare, menit să facă cunoscută producţia literară a cenaclului, să expună ideile membrilor săi referitori la literatura ştiinţifico-fantastică în special şi la fenomenul S.F. în general.

Vom însera, pe cât va fi posibil, şi materiale ale altor cenacluri din ţară, colaborări oferite de studenţii din oricare centru universitar, în dorinţa de a mări aria de influenţă a S.F.-ului în mediul studenţesc.

Apariţia „Paradoxului” o datorăm, înainte de toate, sprijinului susţinut al Casei de cultură a studenţilor din Timişoara instituţie sub patronajul căreia cenaclul „H. G. Wells” şi-a putut realiza întotdeauna obiectivele propuse, neîntâmpinând niciodată reticenţele aproape tradiţionale faţă de science-fiction.

Înţeleasă de multe ori ca o proiecţie literară a prognozelor ce se fac în legătură cu dezvoltarea impetuoasă a universului tehnico-ştiinţific contemporan, literatura S.F., urmărind de fapt implicaţiile umane ale acestui progres, poate şi trebuie să aducă o contribuţie preţioasă la educarea comunistă a tineretului.

Colectivul de redacţie

ENTUZIAŞTII

Ovidiu Şurianu

Cenaclul de literatură ştiinţifico-fantastică „H. G. WELLS” de pe lângă Casa de cultură a studenţilor din Timişoara în primăvara acestui an îşi încheie cea de-a patra „stagiune”. E un incontestabil succes care se cere consemnat: activitatea neîntreruptă de patru ani certifică trăinicia şi seriozitatea acestui colectiv de tineri entuziaşti.

Constituit în prima sa şedinţă de lucru – la 9 nov. 1969 – cenaclul şi-a propus de la bun început cultivarea şi perfecţionarea creaţiei literare cu tematică S.F. În şedinţe

regulate, la început lunare, apoi bilunare, membrii cenaclului au citit şi au discutat scurte povestiri, simţindu-se un progres cert de la an la an.

De-a lungul celor patru ani, tinerii participanţi au deprins nu numai meşteşugul scrisului, dar şi discutarea cu destulă competenţă a producţiei literare citită în şedinţele de lucru. Regula nedezminţită în cenaclu a fost: nimeni nu se supără pentru observaţiile critice ce se fac pe marginea lucrărilor citite; aceste observaţii au un rol constructiv, desicoperind autorilor slăbiciunile compoziţiilor prezentate, facilitând astfel eliminarea lor. Au fost criticate carenţele de stil, – a fost criticată tendinţa la grabă şi improvizaţie, cerându-se lucrări bine puse la punct. S-a criticat mai ales, cu consecvenţă, tehnicismul care pândeşte literatura S.F. – în primul rând cea scrisă de începători.

Pornind de la o astfel de platformă, rezultatele au fost mulţumitoare – nu extraordinare, dar pline de promisiuni.

Doi membri ai cenaclului, Lucian Ionică şi Marcel Luca, au publicat una şi, respectiv, două povestiri în „Colecţia de povestiri ştiinţifico-fantastice”. Redactorul şef al acestei populare publicaţii, scriitorul Adrian Rogoz, a participat apoi la una din şedinţele cenaclului şi, drept urmare, a luat iniţiativa de a închina un număr al „Colecţiei” scrisului ştiinţifico-fantastic timişorean. Aşa se face că în numărul 396, cinci membri ai cenaclului „H. G. WELLS”, Doru Treta, Traian Ciuguianu, Cornel Stanciu şi din nou Marcel Luca şi Lucian Ionică, şi-au văzut povestirile publicate.

Lucrurile nu s-au oprit aici: Casa de cultură a studenţilor din Timişoara a hotărât să tipărească o culegere din povestirile tinerilor autori; volumul a apărut anul trecut cuprinzând douăzeci şi unu de povestiri S.F.

O altă iniţiativă a Casei de cultură a studenţilor a fost tipărirea în două mii de exemplare a unui afiş conceput şi realizat de Sandu Florea, autor al unor povestiri, dar şi desenator înzestrat cu mult talent pus în slujba ficţiunii ştiinţifice.

Cenaclul s-a manifestat şi în alte activităţi pe linia înfăptuirii unei literaturi ştiinţifico-fantastice de calitate, precum şi a cultivării gustului pentru această literatură tinerească. Sunt convins că entuziaştii care s-au grupat în cenaclul „H. G. WELLS” vor avea şi în continuare mai multe şi mai frumoase realizări; paginile acestui fanzin, „Paradox”, mărturisesc voinţa lor de a se afirma cât mai departe pe tărâmul science-fiction-ului.

INTERFERENŢE

Sandu Florea

— Ha, ha, hi!

Ozaa privea cu emoţie cristalele cu care plecase la pescuit. Pulsau ritmic, semn că prinseseră ceva. Nu-i venea să creadă. De prea mult timp nu mai prinsese niciun peşte…

Se scarpină cu ajutorul unui tentacul în vârful umflăturii din dreapta, apoi aplecându-se, privi din nou, de astă dată mai atent, spre cristalele pe care le scufundase în băltoacă, într-adevăr, un peşte mare se zbătea, gata să rupă învelişul albi cios ce-l ţinea prizonier.

— Ha, ha, hi!

— Iarăşi! Ce-o fi cu asta?!…

Sunetele stranii pe care le auzi a doua oară, sfârşiseră prin a-l irita. De unde-or fi venind?... Cele cinci tentacule din partea stângă vibrară uşor, şi Ozaa execută o întoarcere de treizeci şi şapte de grade. Privi bănuitor de jur-împrejur. Oare îşi bătea joc cineva de el? Nu. Nu e nimeni. Se scarpină încă o dată în vârful umflăturii şi pufăi nervos. Răsuflarea în contact cu atmosfera rarefiată, se transformă instantaneu în nişte cristale roşii de toată frumuseşea. „O să i le duc Zeenei”, gândi el. În gelul acesta poate o înduplec şi-mi cumpără nişte cristale noi de pescuit. Cu astea...

Întorcându-se, întinse întinse unul din tentacule spre îngrămădirea de cristale ce vibra uşor, învolburând suprafaţa eleşteului.

— Ia să văd ce peşte o fi şi ăsta! Are o înfăţişare tare ciudată i

— Ha, ha, hi!

— Ei, asta-i prea de tot! Ascultă câteva clipe nemişcat.

— Parcă...

Da. Acum era sigur. Sunetele acelea neobişnuite veneau din direcţia peştelui. Scoase la iuţeală cristalele din băltoacă şi le dezlipi cu atenţie unul de altul. Peştele se zvârcolea scoţând mereu aceleaşi sunete stranii, în sfârşit, îl imobiliza.

Era moale.

— Pfui!

Îl apucase greaţa.

— Pe legea mea, dar peştele ăsta e fierbinte!…

Nu putea suferi lucrurile calde. De când se ştia totul în jurul său era rece şi odihnitor, iar cristalele păstrau o răcoare permanentă, indiferent de anotimp. Numai uneori, la intervale mari, temperatura oscila câteva grade, şi atunci se simţea tare nenorocit.

Şi acum?… Ce să facă cu peştele ăsta? Nu-i venea să-l atingă, dar gândul că Zeena îl aşteaptă să vină cu o pradă bogată, îl făcu să-şi învingă scârba. Hotărându-se, îl înşfacă şi-l duse în grabă lângă un cristal destul de măricel, care-i servea drept adăpost, atunci când era nevoit să-şi petreacă nopţile în preajma eleşteului.

Privi captura. Era un peşte cu totul neobişnuit. Pur şi simplu nu strălucea. Dar ce i se păru şi mai ciudat, era trupul lunguleţ care se termina cu o bilă, pătată cu o serie de mici proeminenţe al căror rost nu-l putea înţelege. Răsucindu-l pe toate părţile, observă nişte excrescenţe care-i atraseră atenţia în mod deosebit.

Ah, iată totuşi nişte tentacule! Dar ce, astea-s tentacule?!… Şi sunt numai patru!…

— Ha, ha, hi!

— Afurisit peşte! Ce se mai zvârcoleşte… Da potoleşte-te odată că încă nu te mănânc! Deodată, peştele se ridică pe două din proeminenţe, în timp ce pe celelalte două le agita mereu.

— Înapoi bestie! Ajutooor! Ajutooor!

Ozaa îşi simţi umflăturile încreţindu-se de supărare; nu mai putea suporta sunetele emise de peşte, îi strigă furios:

— Încetează odată, auzi?! încetează!

Iritat, peştele se repezi şi începu să-l lovească cu furie în cele două umflături. Zăpăcit, înghiontit, ameţit, Ozaa bătu în retragere. „Astăzi, toate îmi merg pe dos”, gândi el. „Dacă a ajuns să mă bată un peşte care are numai patru tentacule”…

* * *

Paul era certat cu nevasta. Totul a pornit de la maşină. Neatent, trântise portiera fără să prevadă urmările nefaste ale unui asemenea gest. A auzit doar un ţipăt, apoi un potop de ocări şi blesteme s-a revărsat asupra lui. Privind în urmă, şi-a văzut nevasta ţopăind într-un picior, ţinându-se de celălalt cu amândouă mâinile.

— Neisprăvitule, urla ea, ţi-ai luat rabla asta ca să mă nenoroceşti?!

În seara aceea, Paul s-a culcat în magazie.

* * *

— Ha, ha, hi!…

Nina aprinse lumina şi se uită cu ochii umflaţi de somn la ceas. Prin geamul deschis, aerul răcoros al nopţii pătrundea în cameră, încărcat cu miresme de fân proaspăt cosit.

— Ce-o fi găsind de râs la ora asta?

Adormise destul de târziu, din cauza loviturii de la picior. Nu era gravă, clar o sâcâia, producându-i o stare de permanentă enervare.

— Ha, ha, hi!…

Îi venea să explodeze de furie. E miezul nopţii şi dumnealui îi arde de râs! îmbrăcă în grabă halatul, deschise uşa, îndreptându-se spre magazia al cărei contur îndepărtat abia se ghicea printre castanii ce străjuiau curtea. Era cât pe ce să-i treacă pragul, când, nişte zgomote neobişnuite o făcură atentă. Auzea un fâşâit continuu de paie scor monite şi o respiraţie zgomotoasă de animal, întreruptă, din când în când, de hohotul de râs – destul de ciudat – al lui Paul.

Se înfiora. Nu era obişnuită să-şi piardă nopţile prin curte. Şi zgomotele astea… Stătu câteva minute ascultând cu încordare. Nu se auzea nimic în afară de respiraţia regulată a lui Paul. Îi mai veni inima la loc.

Întredeschise cu prudenţă uşa şi aruncă o privire înăuntru. Dinspre un morman de paie, aflate în mijlocul încăperii, auzea un fluierat uşor.

— Iarăşi sforăie! De când i-am spus să-şi scoată polipii!

Zgomotele acelea neobişnuite se declanşară din nou. În semiîntunericul ce domnea înăuntru, desluşi printre vechiturile aruncate la întâmplare ceva inform, deplasându-se de colo colo. Acel ceva se opri lângă movila de paie şi începu să o răscolească. Sforăitul încetă şi râsul lui Paul se auzi din nou. Parcă îl gâdila cineva.

— Ha, ha, hi!…

Deodată, auzi o bufnitură şi un urlet îi îngheţă sângele în vine.

— Înapoi bestie! Ajutooor! Ajutooor!

Nu mai apucă să se ferească. Uşa, izbită cu putere, o lovi în frunte, proiectând-o la câţiva metri depărtare, printre straturile de flori din mijlocul curţii. Ameţise. Capul îi vâjâia, dar revenindu-şi după câteva clipe, încercă să se scoale... Atunci îl văzu pe Paul. Era agitat, gesticula şi privea cu ochii holbaţi spre uşa magaziei.

— E cineva acolo! L-am văzut!... Un monstru! Un fel de caracatiţă, cu zeci de braţe... Voia să mă gâtuie...

Vorbea sacadat şi răguşit, ca şi când ar fi trecut printr-o spaimă îngrozitoare. Nina se ridică în picioare şi-l privi făcând ochii mari.

— Ce monstru?! Unde?... Vino-ţi în fire omule!...

În clipa aceea, un foşnet uşor răzbătu din interiorul magaziei. O mogâldeaţă întunecată se mişca prin mormanul de paie, împroşcându-le în toate părţile. Paul începu să gesticuleze iarăşi:

— Uite-l!... Să ştii că iese!...

Nina încercă să străpungă cu privirea întunericul din magazie, neputându-şi stăpâni un fior de teamă, îşi aminti de sunetele acelea ciudate...

În pragul uşii apăru o siluetă întunecată. Urechile clăpăuge, acopereau doi ochi mici şi neliniştiţi. Nina privea arătarea ce se foia nehotărâtă în uşa magaziei, apoi, dezmeticindu-se, izbucni în râs. Se apropie de animal şi începu să-l lovească cu o nuia găsită în apropiere.

— Pleacă jigodie! Hai, treci la locul tău!

Paul privea împietrit spre animalul care, încolţit, guiţa de-ţi asurzea urechile.

— Nu, nu se poate, bolborosi el, doar l-am văzut…

* * *

Pe Ozaa zorile îl găsiră lac de sudoare. Stătu câteva clipe buimac, apoi îşi pipăi trupul, încredinţându-se că nu are nicio vânătaie şi că toate tentaculele sunt la locul lor. Respiră uşurat. „Uf! ce vis îngrozitor!…” Sculându-se cu greutate dintre cristalele care-i serviseră drept culcuş, se îndreptă mahmur spre baie, unde îşi spălă cu grijă tentaculele, până ce-şi recăpătară strălucirea lor obişnuită. Apoi, mormăind înfundat, îşi făcu de lucru în colţul unde zăceau uneltele lui de pescuit. Apucă în lehamite trei dintre ele şi o porni spre eleşteul care se zărea sclipind în depărtare.

PLANETA FĂRĂ PTERODACTILI

Marcel Luca

I.

Sfârşind descifrarea ultimelor fotografii ale planetei, Liana alese câteva dintre ele, desfăşurându-le în mână ca pe un evantai la care privi în de lung. Făcându-şi vânt cu ipiciorul, se roti de câteva ori cu fotoliul pivotant, oprindu-se în cele din urmă cu faţa spre interior; se ridică în picioare şi, după câţiva paşi dansaţi, ajunse în mijlocul încăperii.

— Ce spuneţi „băieţaşi”, dacă eu ghicesc la ce vă gândiţi cu toţii, fără excepţie, în clipa asta?!

Cei trei bărbaţi ridicară capul. Liana le zâmbi cu oarecare inocenţă:

— Să fiţi cavaleri şi să recunoaşteţi că am avut dreptate: vă gândiţi că planeta ar putea fi… cât de cât populată, da, populată cu o faună deosebită, stranie şi… pe undeva, în secret aţi dori să faceţi conversaţie cu preun pterodactil înzestrat cu raţiune! V-am prins?… se alintă ea. Ce-ar fi să-i spunem chiar „Planeta Pterodactililor”?!

Bărbaţii izbucniră în râs; era un moment neprevăzut de destindere.

— Ai dreptate, cel puţin în ceea ce mă priveşte, şi, cum văd că nimeni nu neagă, înseamnă că faci constatări mai eficiente decât psihanali zoarele doctorului Svoboda, rosti Selino, ridicându-se şi cuprinzându-şi soţia pe după umeri pentru a privi fotografiile.

Mic de statură şi foarte brunet, pigmentat ireversibil de soarele Adriaticii, la cei patruzeci şi cinci de ani ai săi, fiind întruchiparea bonomiei şi jovialităţii medicului de astronavă, aşa cum l-au construit filmele ultimului secol, cu singura pretenţie pe care o impunea oricui, şi ar fi extins-o şi asupra documentelor de identitate pentru a i se spune „nene” Svoboda, doctorul, mimând extazul, întrebă din fotoliul său:

— Ei fetiţo, până una-alta „băieţaşul” cu psihanalizoarele te declară instrument de rezervă şi te roagă să-i comunici de la ce premisă ai pornit pentru a ajunge la o astfel de victorie… hm… absolută?

— Atmosfera atât de bogată în oxigen, în…

— Mde… Au mai fost şi alte planete cu atmosferă!

— Atmosfera, gravitaţia destul de redusă, lipsa centurilor de radiaţii nocive, distanţa optimă faţă de astru, testele fotometrice care…

— Am capitulat, am capitulat, se apără doctorul ridicând mâinile deasupra capului şi izbucnind în râs.

Comandantul Eino îşi desprinse cu greu ochii de pe silueta zveltă a Lianei, care, rezemată de umărul lui Selino, privea fotografiile, plecându-şi mult spre ele faţa aproape palidă, în contrast cu părul scurt, negru, cu irizări albăstrii.

„Cu toată perspicacitatea ei, numai faptul că o iubesc nu-l poate ghici”, gândi el cu tristeţe.

Eino încerca de fapt să se mintă, îşi dădea seama, din rezerva tot mai accentuată a Lianei, rezerva exprimată cu delicateţe, cu compasiune chiar, că totuşi privirile sale lungi fuseseră observate, că rigiditatea lui forţată faţă de ea era interpretată cu flerul acela specific al femeilor la adevărata sa dimensiune. Îi era ruşine de el, de prietenul său, de ea…

Ordonă scurt:

— Selino, controlează din nou pe toate benzile de frecvenţă dacă există vreo activitate radio!

Îndreptându-şi privirea spre ecranul radio sondei, Eino vedea aceleaşi semnale codificate ale unui relief care nu spunea nimic deosebit şi reflexele chipului său prelung, cu ochi încercănaţi.

Lucrau cu toţii în tăcere.

„Bip”-uri mai lungi sau mai scurte, mai ascuţite sau mai voalate, plămădeau concertul straniu care alături de izbucnirile intermitente, roşii, verzi şi albastre ale semnalelor de pe contoarele montate în panouri, au fascinat întotdeauna, copleşindu-l pe cel care a pus pentru întâia oară piciorul într-o astronavă.

Lansarea staţiei automate se realiză în condiţii bune. Pe ecranul central stăruia acum, din ce în ce mai mare, masa întunecată, turtită puternic, a planetei, aureolată de „hallo”-ul luminescent al atmosferei.

Astronauţii priveau cu emoţie nedisimula ta covorul compact de nori roşcaţi, spre care aveau senzaţia că înaintează ei înşişi. Imaginile se răsturnară, contrastele deveniră mai puternice – staţia intra în atmosferă prin ricoşeu aerodinamic – apoi, din nou goana spre planetă, iar imaginile răsturnate şi, din nou, căderea.

Deodată, un flash intens săgeta ecranul, care se întunecă rapid.

Selino, dezmeticindu-se primul, se repezi la un bloc auxiliar şi, apăsând febril pe claviatură, obţinu imaginea acum depărtată a planetei, de la unul din teleobiectivele astronavei.

— O explozie atomică! strigă Liana, ducându-şi mâinile la gură, într-un gest de supremă uimire.

Nu-i răspunse nimeni. Selino transfocă cum putu mai bine zona unde explodase staţia. Imaginea prezenta toate caracteristicile unei explozii nucleare mici în straturile superioare ale atmosferei.

— Pregătiţi încă o sondă automată! Trebuie să ne lămurim, zise în sfârşit comandantul.

II.

— Nu, nu poate fi vorba de o civilizaţie care să ne egaleze, cu atât mai mult, de una care să ne depăşească, stărui Eino, frământându-şi cu gestul lui caracteristic părul

blond.

Doctorul, care nu se mai mişcase din fotoliul său, se ridică în fine şi începu să se plimbe alene de colo-colo. Privind-o pe Liana, părea că i se adresează numai ei.

— N-am înregistrat nicio activitate radio organizată, nu-i aşa?! Şi-atunci, cum s-a realizat, după voi, dirijarea proiectilului nuclear până la impactul cu staţia noastră automată?

— Dumneata ce crezi? sări nerăbdător Selino.

Nenea Svoboda, aidoma tuturor doctorilor din universul raţional care-şi rostesc diagnosticul, îşi scoase ochelarii, îi şterse şi-i aşează din nou pe nasul lui negricios.

— Au folosit probabil un sistem biociber netic comandat, dacă vreţi… te-le-pa-tic!

— O fi fost o armă absolut autonomă, îndrăzni să sugereze Liana. Doctorul o privi sever.

— Oamenii ăştia probabil nici nu au un limbaj sonor! explodă Selino; vă daţi seama cât de mult se simplifică tentativa unui contact nemijlocit, deoarece…

Nenea Svoboda se întoarse spre el între rupându-l:

— Ei bine, oare capacitatea de comunicare telepatică nu presupune un stadiu superlativ de civilizaţie?

— Nu, n-aş crede, exclamă Eino. Cu siguranţă că asta e natura lor dintotdeauna; o confirmă chiar posibilităţile tehnice de care dispun.

— Aşa e, nene Svoboda. Exploziile atomice pe care le-am văzut ţin de „primitivism”, dacă nu te supără formula,

rosti Liana, fixându-l pe doctor cu ochii ei strălucitori.

— Hm, pufni acesta, ce vă face să credeţi una ca asta? Prea vreţi să acordaţi totul cu legile care au fost valabile, poate doar pentru noi…

Eino răspunse zâmbind:

— Logica. De altfel, e o logică „elementară” (sublinie, nu fără puţină răutate, ultimul cuvânt). Gândiţi-vă la nivelul scăzut al radioactivităţii atmosferei dinaintea exploziilor şi la cel actual. Nu au fost explozii de proporţii, dar la dimensiunile planetei înseamnă totuşi ceva; ceva suficient se deterioreze chiar un anumit echilibru, biologic să zicem. Dacă ar fi fost folosit de un dezintegrator atât de eficient şi de „curat”, ca cele de care dispunem noi, asemenea consecinţe ar fi fost evitate. Dar, ca să ajungi la dezintegratorul nostru trebuie să parcurgi mai multe etape, între care fuziunea nucleară e un început obligatoriu…

Doctorul se scarpină în cap, nehotărât să cedeze.

— De ce-au ajuns atunci la o asemenea „soluţie-bumerang”? Ca să nu mai vorbim de efectul unui răspuns din parte-ne, aflaţi „în legitimă apărare”. Ne-au distrus în fond două staţii automate!

— Imposibil! Eino clătină hotărât din cap. Securitatea navei a absolută. Nu ne poate atinge nimic. Şi-apoi, am putea ajunge la situaţia de a distruge o civilizaţie inferioară nouă. Nu suntem conchistadori galactici, doctore!

— Se pare că debarcarea pe planetoid înseamnă o catastrofă pentru Ei, dacă reacţionează atât de violent, interveni Selino. De altfel, am o bănuială. Eino, dă-mi o capsulă individuală şi lasă-mă să cobor… Furnici, lăcuste

sau cum or fi arătând, trebuie să ştim cât mai repede.

— Nici nu mă gândesc! Vom pleca în cu rând spre Pământ; acolo se vor lua toate măsurile necesare pentru realizarea unui contact cu cei de pe planetă. E mai bine aşa…

III.

Când încetară semnalele sonore ale complexului de alarmare, Liana şi doctorul Svoboda tocmai se ciocneau în uşa centrului de comandă. Intrară gâfâirud, cu inimile palpitând încă din pricina alergăturii pe coridoarele lungi ale astronavei.

Eino îi aştepta în picioare. Cum stătea în mijlocul încăperii, înalt, slab, cu părul blond care-i decolora realmente figura, neajutorată şi aşa de reflexele molatice ale ochilor de un albastru incert, spălăcit aproape, comandantul părea mai degrabă un adolescent nehotărât decât şeful unei expediţii cosmice. Dar, dacă fizionomia îl dezavantaja, vocea energică şi calmul său imperturbabil restabileau întotdeauna echilibrul.

Înainte ca cei doi să pună vreo întrebare, Eino îi informă:

— Selino s-a catapultat cu o capsulă spre planetă!

Liana păli îngrozitor; căută cu ochii spre ecranul de control şi Eino observă.

— Se pare că deocamdată refuză să ia contactul cu noi.

Doctorul, încă înfiorat de modulaţiile metalice ale sirenelor, se ghemui într-un fotoliu.

— Cum de i-a reuşit „evadarea”? întrebă el, în timp ce-şi controla pulsul.

— Deconectând sistemul parţial de alarmă, a putut desigila compartimentul capsulelor. Alerta a declanşat-o ordinatorul centrului de comandă simultan cu lansarea pe care a identificat-o ca un accident, odată ce nu i se ceruse asistenţa necesară dirijării şi urmăririi, explică Eino cu glas neutru.

Pe unul din ecranele secundare, începură să alerge fâşii luminoase; după câteva secunde se stabiliza imaginea planetei spre care aluneca, într-un unghi larg, un punct minuscul. Videolocatoarele interceptaseră capsula.

Toţi trei priveau încordaţi punctul roşcat care devenea tot mai şters, confundându-se din ce în ce cu straturile cenuşii-argintii ale atmosferei. Imaginea fu întreruptă automat şi înlocuită cu ca-roiajul radiolocatoarelor clasice, ale căror desfăşurări de un alb perlat, se roteau, notând neobosite azimutul, distanţa, altitudinea.

Eino vorbi ca pentru sine:

— Îl vor lovi dintr-un moment în altul, iar noi nu mai putem lua nicio măsură!... Aşteptau din ce în ce mai crispaţi explozia previzibilă. Liana, tot în picioare, nu-şi dezlipea

ochii de pe aparate, ţinându-şi împietrită, ca la o rugăciune, mâinile îmi preunate la piept.

Capsula cobora spre sol din ce în ce mai mult. Când cifra roşie marcă o sută de metri, doctorul sări în sus, într-un entuziasm spontan şi, fără îndoială, necuviincios pentru momentele acelea de încordare, de nesiguranţă:

— Gata! Nu i se mai poate întâmpla nimic! Am înţeles ce-a vrut să spună… Liana, comandante, a avut dreptate! Le-a spus furnici. Ha, ha, ha! Lăcuste! Păi nu vă daţi seama că sub o sută de metri nu i se mai poate întâmpla nimic?!

Liana şi Eino îl priviră consternaţi, amândoi intuind deodată semnificaţia frazelor niţel incoerente ale doctorului, care continuă:

— …Ce să i se-ntâmple? Sunt nişte gângănii mărunte şi firave şi voi mai „vreţi” o explozie sub o sută de metri, care i-ar face una cu pământul?! Ha, ha, ha… Râdea în hohote, deconectându-se de tensiunea deosebită care-l copleşise aproape tot atât de mult ca pe Liana.

Glasul lui Selino interveni prin surprindere, întoarseră capul spre ecranul central, unde Liana îşi văzu soţul care zâmbea cu ochii mijiţi mult, cu buzele cărnoase răsfrânte copilăreşte.

— Eino, când vom ajunge pe Pământ, mi se va interzice să mai zbor, dar orice sancţiune aş suporta, zău că o să merite. Prieteni, am descoperit o lume!

— Sunt tare mici, Selino? strigă doctorul.

— Da, cred că da, încuviinţă Selino, zâmbind mereu.

— Dă-ne imagini, ceru comandantul emoţionat deopotrivă ru ceilalţi.

— Exclus acum. Rămâne pe data viitoare, când nu voi obţine capsula prin efracţie – chipul i se înnegura – am luat-o din pricina grabei pe cea aflată în revizie. Nu numai că n-am teleobiective, dar nu voi avea combustibil suficient nici pentru a mă întoarce…

Eino se precipită spre ecran:

— Nu face nimic, aterizează, şi în scurtă vreme te recuperăm!

Selino nu mai zâmbea; părea nervos, cu atenţia împărţită între dialogul cu cei de pe astronavă şi ceea ce vedea în jurul lui.

— Ascultaţi, zise el cu glas aspru, ascultaţi cu atenţie! Planeta este suprapopulată… E locuită, pur şi simplu, la centimetru pătrat. Nu ştiu cum arată fiinţele acestea, fără îndoială raţionale, dar zboară împrejurul meu în nave discoidale foarte mici. Câteva dintre ele, în timp ce coboram, au montat o instalaţie pe blindajul capsulei. Din momentul acela am realizat contactul… Acum îmi transmit telepatic, în mod constant, să nu aterizez. Numai pe cei câţiva metri pătraţi pe care i-ar ocupa capsula, aş strivi un oraş cu câteva milioane de Io cuitori, ca să nu mai vorbesc de aria mult mai mare, afectată de şocul mecanic, caloric şi toxic pe care l-ar produce motoarele de frânare…

Eino înţelegea prea bine ce înseamnă asta. În calitatea sa de comandant ar trebui să-i ceară să se înalţe cu ultimele rezerve de combustibil, şi, undeva sus, cât mai sus, să se autoanihileze… Dar Liana? Cum îl va privi atunci Liana? Da, fără îndoială, raţional, îi va da dreptate, e şi ea o „zburătoare”, dar, în momentele ei de disperare, de singurătate, nu-l va socoti un rival care, într-un moment dificil, fără să mai caute o şansă, a hotărât rezolvarea aceasta groaznică, ireversibilă?…

Pentru prima dată în cariera sa, comandantul Eino era ceea ce părea – un nehotărât.

Liana, cu ochii răvăşiţi de temeri, din Io cui de unde nu se mişcase nici cu un pas de la începutul acestui

coşmar, găsi puterea de a-l chema:

— Selino, Selino, ascultă-mă! Caută totuşi un loc de aterizare! Nu se poate, izbucni deodată ascuţit, nu se poate, Selino, să nu fie pe planeta asta blestemată un pustiu, un ocean, munţi măcar. Trebuie să cobori, Selino! Trebuie…

— Exclus, răspunse Selino. Într-un fel, sunt fiinţe ca şi noi, Liana. M-ar fi putut distruge înainte de a intra în atmosfera densă, aşa cum au făcut cu staţiile automate. Au înţeles însă că la bordul capsulei e un om! Eino, spune-mi ce să fac?

— Măreşte altitudinea, măreşte-o până hotărâm cum procedam. Se întoarse spre cei doi: Ce spui doctore?

— N-avem dreptul… dar, hotărăşte comandante… Selino va înţelege şi el. Desigur… Selino comunică:

— Altitudine maximă posibilă. „Piticii” îmi transmit că au înţeles situaţia. Eino, spune-mi totuşi ce trebuie să fac! Extraordinar, Eino, „piticii” îmi indică o zonă cu o densitate mai mică… Două milioane şi ceva de „suflete”!

Eino se simţi eliberat. Era o rezolvare pe care Ei o hotărâseră; el o ratifica doar:

— Aterizează! Şi comunică coordonatele!

Şi-atunci, din colţul unde stătea aproape ui tată, Liana alergă, cu părul negru răvăşit pe obrajii palizi şi scăldaţi în lacrimi, atinse cu mâinile într-o mângâiere fugară materialul transparent şi rece al ecranului, dincolo de care se aflau ochii cenuşii ai soţului ei şi strigă cu furie aproape:

— Distruge-te, Selino! Distruge-te!

Eino şi doctorul îl auziră pe Selino murmurând: „două milioane şi ceva de suflete…”, clar Liana, plângând sălbatic, văzu doar buzele iubitului murmurând, şi chipul lui risipindu-se apoi în cioburile de lumină ale exploziei, peste care ecranul aşternu întunericul – faţa vizibilă a neantului.

VITAMINĂ PENTRU IMAGINAŢIE – PATRU PASTILE S.F.

Marcel Luca

1. EVADARE

— Poate ar fi mai bine să ne întoarcem, zise femeia, mai mult pentru a-i încerca hotărârea.

— Acum e prea târziu – murmură el; ne vor distruge dacă o facem…

Femeia se lipi mai strâns de umărul solid al bărbatului care scruta cu îndărătnicie munţii liliachii ce se zăreau vag în depărtare.

— Oare… oare suntem într-adevăr primii care cunoaştem dragostea? întrebă ea din nou.

— O ştii prea bine: dacă scăpăm, se va naşte o nouă lume…

Cu pas egal, elastic, fără efort evident, se depărtau de Marele Oraş care împurpura orizontul cu jerbele-i de lumini, cu uriaşele cupole incandescente.

* * *

— Atenţiune! Aici Centrul de Coordonare al Poliţiei. Apel către toate brigăzile heliopurtate Interceptaţi de urgenţă roboţii M-I-23 şi EN-24, evadaţi din sectorul Sigma-10. Atenţiune! Aici Centrul de Coordonare al Poliţiei…

2. MESAJUL

Sfera metalică, ce fusese găsită în condiţiuni atât de neobişnuite, a fost confiscată de către Administraţie, pentru a fi studiată în cel mai deplin secret în laboratoarele de specialitate ale Marinei militare.

Sesizată de presa opoziţiei, opinia publică s-a manifestat cu multă efervescenţă pentru de-conspirarea cercetării obiectului, vehiculându-se ideea de principiu, potrivit căreia problema nu e legată numai de securitatea naţională, ci de cea a întregii umanităţi.

Formidabila campanie dezlănţuită de presa mondială, precum şi manifestaţiile care au asediat our şi simplu sediul prezidenţial, au silit guvernul să solicite prin intermediul Organizaţiei Mondiale colaborarea a o sută de înalte personali taţi ştiinţifice din străinătate.

După efectuarea unui program complex de studii preliminare, s-a trecut la secţionarea sferei cu un laser special, în faţa camerelor de televiziune.

Întreaga omenire a urmărit cu sufletul la gură cum braţele mecanice, conduse din spatele unui panou superizolant, au început să deşurubeze capsula aflată înăuntrul sferei, scoţând la vedere o panglică metalică, pe care era imprimat în principalele limbi de circulaţie internaţională, următorul mesaj: „CINE V-A DAT VOIE?”

3. CONSECINŢE

Robotul îl conduse politicos până în faţa biroului, apoi dispăru neobservat, cu rutina unui valet desăvârşit.

Bătrânul îşi adună mâinile tremurânde pe hârtiile răvăşite înaintea lui şi-l chemă cu voce şoptită, de teama unui nou acces de tuse:

— Apropie-te, tinere. Aşa… nu văd prea bine, dar desluşesc totuşi ceva cunoscut în fizionomia dumitale. Cu ce te pot ajuta?

Acesta ezită o clipă, apoi rosti:

— Doresc să mă instalez în apartamentul de la etaj şi…

— Nu mai continua tinere, îl întrerupse bătrânul, ridicând mâna scheletică. Apartamentul a fost al tatălui meu. A plecat demult cu prima astronavă fotonică, pentru a determina unele consecinţe ale teoriei relativităţii. De altfel, trebuie să cunoşti şi dumneata Istoria, aşa că ştii de lansarea „AXIOMEI-01”?!

— Desigur…

Stăpânită prea mult, tusea atacă prin surprindere, cu violenţă, lăsându-l pe bătrân aproape sfârşit, pe unul din braţele fotoliului. După ce se răcori cu puţină apă, glasul şoptit continuă:

— Cât timp mai trăiesc, în camera tatălui meu nu va locui nimeni…

— Dar înţelege că m-am întors, fiule! izbucni tânărul.

4. PARALELE

Misiunea era pe sfârşite. Omul-broască se simţea istovit. Şi el, şi ceilalţi oameni-broască chiar şi „coordonatorii” de pe elicopterele de recuperare îşi dădeau seama cât de inutilă e căutarea asta: era ceva necurat la mijloc – nu fusese găsit niciunul din trupurile celor douăzeci şi trei de specialişti de la laboratoarele secrete de pe insulă.

„Ce le-o fi venit să sară, aşa, pe nepusă masă, în ocean?” îşi muncea mintea omul-broască, în timp ce răscolea cu vârful armei algele de la baza unui conglomerat coralier. Cârduri de peştişori mărunţi, coloraţi violent, ţâşneau speriaţi, pierzându-se dincolo de umerii săi. Într-o falie nu prea adâncă, doi peşti mari stăteau unul lângă altul, ca două torpile cenuşii, aproape nemişcaţi.

Apropiindu-se, îi împinse încet, dar ferm, pentru a putea cerceta falia. Cu mişcări leneşe, docili, peştii se urniră, alunecând cu boturile lor monstruoase prin faţa măştii omului-broască, care privindu-le ochii apoşi, inexpresivi, se întreba „de ce oare imbecilitatea are nevoie de un trup atât de mare?”…

— Ai înregistrat cât de defectuos gândeşte? Şi tu voiai să-l achiziţionezi! – îi zise celuilalt peştele din dreapta.

MINIATURI

Constantin Basarab

1.

O planetă necunoscută s-a ciocnit cu un vis; şi un pescăruş a început brusc să vorbească de extratereştrii…

* * *

2.

În noapte, un mesaj telepatic şi-a greşit adresa;
…şi cât de frumoasă era venusiana…

GRAFICUL

Doru Treta

Tablă neagră, dungi murdare ca nişte urme de melc, linii albe, roşii, pete, aşteptându-şi sensul.

Maestrul se trase câţiva paşi înapoi şi privi cu atenţie.

— Mai aducem un grafic, hotărî el. Discipolul puse mâna pe burete, martor mut al atâtor insuccese, pe care le ascundea cu pudoare în umezeala lui scârboasă de parazit al erorilor.

— Stai! Nu şterge! îl facem peste acesta. Discipolul, de uimire, rămase încremenit, cu mâna în care ţinea buretele, în aer.

Pe aceleaşi axe de coordonate – reperele exactităţii – desenară un nou grafic, animaţi de speranţele reînnoite şi cu oboseala diminuată de beţia creaţiei. Punctele de intersecţie a curbelor le colorară în roşu, celelalte părţi – în albastru şi verde. Pe alocuri, Discipolul puse puncte galbene, după indicaţiile Maestrului. Pete, linii şi culoare – un tablou policrom străin, rece şi abstract, totuşi cu

interpretări atât de concrete. Ta ce-au subjugaţi poate de simţul artistic deşteptat de monotonia cifrelor, în detrimentul celui ştiinţific.

— Nu văd soluţia, murmură Maestrul mai mult pentru sine. Gânduri, îndoieli, speranţe pentru a câta oară frânte! Poate că nu mai era el în stare… Poate că acest tânăr… Zâmbi: mai are mult de învăţat.

— Şi aducă problema nu are niciun rezultat? se pronunţă, cu îndoială Discipolul, privind întrebător la învăţătorul său. Spiritul de matematician al acestma se revoltă. Orice întrebare are un răspuns! Nic2 nu se poate altfel. Dacă n-ar fi aşa, matematica n-ar avea niciun sens. Pot fi greşite datele, metoda, dar… Da, metoda, aici s-ar putea ascunde cauza insuccesului. Atâţia ani muncise la ea, iar acum, când, prin intermediul Soluţiei, aştepta confirmarea ei… Nu! Ar fi prea crud! Crud? Logica, cu legile ei rigide, nu ţine seama de sentimente, oricât de nobile ar fi ele. Cu tot orgoliul său de cercetător, ar trece peste munca sa de ani, în care îşi pusese atâtea speranţe; metoda, îşi dădea bine seama, nu este decât un mijloc, scopul final fiind găsirea Soluţiei, pe care o aşteptaseră cu teamă şi speranţă atâţia înaintea lui. Ştia că pentru un om de ştiinţă nu este mai nociv decât ţinerea încăpăţânată pe aceeaşi poziţie, dat-o ită nemişcării, ocolită de valurile noului. De multe ori învăţăm mai mult din greşelile altora decât din succesele lor, care, oricum sunt trecătoare, aiscunzându-se sub stratul tot mai gros al realizărilor generaţiilor următoare. Unitatea contradictorie dintre pozitiv şi negativ, din care ţâşneşte progresul, reiese în ştiinţă mai mult ca oriunde.

Uitându-se la tablă, se aplecă instinctiv de parcă din această poziţie, ar putea să vadă sub grafic; şi atunci, îl străfulgera o idee.

Vorbi încet, rar, aproape nesigur:

— Până acum am desenat pe tablă, adică în plan. Dacă am face acelaşi lucru în spaţiu?!

— În spaţiu?

— Exact!

Discipolul era nedumerit. Pentru un de sen în plan îţi trebuie un suport: tabla sau hârtia dar în spaţiu…

Maestrul, cu speranţele renăscute – poate, totuşi, metoda lui în noile condiţii, îşi va dovedi eficacitatea – reîncepu (a câta oară?) munca.

Urcaţi pe scaune, băteau cuie la distanţă egală în pereţi, tavan şi podea. De cuie legară sfori bine întinse, suportul viitorului grafic. Maestrul descompuse problema în mai multe componente a căror intersecţie trebuia să dea SOLUŢIA. Treaba nu mergea chiar aşa de bine cum ar fi vrut. Materialele nu erau corespunzătoare, dar al tele nu avea. Unele fire nu stăteau în poziţia cerută, trebuiau întărite cu sârmă sau alte fire, ceea ce făcea ca mişcarea prin cameră să fie tot mai dificilă. Umblau cu multă grijă ca nu cumva să rupă ceva. Unele părţi, pentru a le putea distinge mai uşor, le făcură din lână colorată.

Se auzi o bătaie în uşă. Maestrul, din obişnuinţă, deschise gura pentru a da aprobarea cerută de acele bătăi discrete, dar ţipătul Discipolului îi omorî cuvintele pe buze.

— Uşa, strigă acesta, arătând cu mâna spre cele câteva cuie bătute în partea de sus a uşii şi care susţineau o parte a graficului. Un singur gest – şi toată munca lor s-ar fi prăbuşit.

Era menajera oare venise să anunţe că masa este servită.

Foame le era la amândoi, dar… ştiinţa înainte de toate!

Dacă munca continua tot în ritmul acesta mai aveau mult de aşteptat până ce graficul va fi gata. Locul strâmt, ce le rămase, îi făcea şase încurce unul pe altul. Maestrul ceru menajerei să taie uşa cu ferestrăul pe la jumătate, fără a o deschide. Aceasta, cu toate că era contrariată, se execută. Deschiseră partea de jos a uşii şi pe acolo ieşi Discipolul, care, credea Maestrul, în condiţiile actuale mai mult l-ar fi încurcat; locul era atât de strâmt.

Rămase singur. Muncea cu îndârjire.

Treptat, se lasă întunericul, încercă să lucreze mai repede, mai cu spor, dar oboseala care-i macină siguranţa mişcărilor, îl obliga să fie mai atent, dar, încordat la maxim, era gata să cedeze printr-un gest necontrolat – tremurul mâinilor. Însă, dorinţa de a cunoaşte soluţia îi ţinea voinţa trează. Simţea că mâinile încep să-i amorţească, dar căuta să nu bage în seamă senzaţia neplăcută. Se amăgea singur zicându-şi că dacă ar fi putut ieşi – noile fire nu-i permiteau să se apropie de uşă decât cu riscul distrugerii graficului – ar fi amânat totul pe a doua zi. Buricele degetelor, intens persecutate de ciocan, îl dureau, îi era sete, dar paha rul nu putea trece pe sub firele negre din dreptul uşii. Avea impresia că în ochii împăienjeniţi avea nisip ce-i jena fiecare mişcare a globilor oculari şi, totuşi, continua să lege firele roşii, galbene, verzi, ce se mişcau, sau poate nu se mai ţinea el bine pe picioare – asemeni unor şerpi de foc, ameţindu-l. Trebuia să umble cu mare grijă Orice mişcare pripită se putea termina cu un dezastru. SOLUŢIA, care la început i se păruse atât de importantă, acum, prin prisma oboselii, i se părea minoră. Glasul egoismului său, poate al instinctului de conservare îi spunea că el, ca om, e mai important decât orice problemă chiar dacă… Argumentele renunţării

se acumullau apăsiându-l tot mai mult spre fotoliu. Nu mai ştia de când lucra, avea impresia că e condamnat să-şi petreacă toată viaţa între gratiile propriului grafic, construit de el cu atâta migală, şi care acum se întorcea împotriva lui. Epuizat, se lăsă să cadă în fotoliu, înşelându-se că a uitat de riscul ruperii braţelor de caracatiţă ce-l înconjurau posesiv. Minune, nu se rupse niciunul! Ar fi dorit să doarmă. Nu ştia dacă graficul e gata sau nu. Îl alungase din gândurile sale. Deschise ochii. Tresări. Din locul în care era, zări SOLUŢIA. Interferenţa curbelor încolăcite în aer îi oferea ceea ce mulţi înaintaşi căutaseră în zadar. Acum înţelegea importanţa SOLUŢIEI. Merita tot sacrificiul pentru rezolvarea ei. Munca lui nu a fost în zadar. Satisfacţia îl făcea să uite de oboseală. Dintr-un gest reflex vru să se se oale şi să ia de pe masă o hârtie şi o pană de scris, dar tentaculele graficului îi refuzau orice mişcare. SOLUŢIA era mare şi complexă, îşi dădea seama că nu putea ţine minte. Era bătrân. Ce folos că acum vede SOLUŢIA dacă, mişciându-se, ea ar fi dispărut pentru totdeauna, îşi construise singur colivia în care se zbătea în propria-i nemişcare. Inutilitatea muncii sale îl dobora. Speranţe, muncă idei, vise, încercaţi, grafic, singurătate, eşec, oboseală, bătrâneţe. Închise ochii, îşi întinse picioarele şi adormi. Nu apucă să vadă că acest ultim gest al său îi distruse graficul care, răzbunător, luă soluţia cu el în acel morman inform de fire şi bucăţi de sârmă.

Cu toate că Dom Treta a manifestat unele rezerve legate de oportunitatea publicării „Graficului”, dat fiind discutabila sa apartenenţă la S.F., am înserat această interesantă parabolă, pentru atmosferă, ale cărei principale caracteristici ne sunt totuşi familiare.

(N.red.)

FLOAREA SOARELUI

Traian Ciuguianu

Eram înaintea ultimului sector pe care trebuia să-l cercetez, când s-a produs incidentul acela care m-a urmărit de atunci pe toate planetele pe care am mai lucrat.

De luni de zile nu mai văzusem pe planetă decât stânici. Ştiam să le diferenţiez foarte bine, puteam să deosebesc două roci de compoziţie foarte apropiată la fel de bine ca şi meticuloasele mele aparate. Stâncile, piatra, roca deveniseră peisajul necesar, deveniseră cadrul muncii mele.

Iar acum, când mai avem câteva zile până la plecare, în faţa mea răsărise o floare. O floare absurdă.

Eram sigur că planeta nu-i poate oferi ospitalitate dacă era străină, iar dacă era autohtonă trebuia să fie produsul unei evoluţii ale cărei urme nu existau. După toată ştiinţa mea, nu trebuia să existe.

Singură şi urâtă, de un galben strident şi totalitar, se încăpăţâna să se opună ştiinţei mele, câştigată cu atâta trudă.

Prima mea reacţie a fost de a controla, de a şti exact dacă nu am de-a face cu o farsă, un miraj sau, pur şi simplu, un joc extraordinar al fante/iei pietrei. Nu, după toate aparenţele, avem de-a face cu o floare, mi se părea şi cunoscută de undeva. Aparatele înregistrau acelaşi unic paradox. Nu mai aveam decât să-i ating petalele mari cu nervuri paralele şi galbene, de un galben nichelat, strălucitor. Am întins mâna aproape tremurând de emoţie către acele petale fascinate, frumoase în raport cu pustiul de piatră, cu cele câteva luni trăite aici în deşert.

Am simţit-o, nu era de piatră, era vie şi a tremurat îndelung după ce mi-am retras mâna.

A început un fenomen paradoxal de micşorare. Parcă vedeam un film rulat de mii de ori mai repede, în sens invers cu dezvoltarea normală a acestei flori. Oare cu aparatele mele puteam să-i opresc pieirea provocată de această mică atingere?

N-am încercat s-o opresc. De luni de zile trăisem între aparate, dădusem ordine, programasem, condusesem o mică lume de metal complicată şi disciplinată. Şi iată că aici, acum, găsisem un tovarăş, un camarad – o floare, care avea dreptul să se împotrivească, se supăra pe mine că o deranjasem, care mă dojenea din involuţia ei pentru impertinenţa mea. Priveam fascinat cum se retrage sub o stâncă. Poate acum ajunsese o sămânţă sau po aţe a dispărut complet.

Ştiam că era de datoria mea s-o studiez, s-o explic, să-i vorbesc lumii despre ea, s-o opresc, să fie a noastră, a lumii raţionale, care transformă planetele pustii în paradiisuri. Dar, nu. Trebuia să rămână poarta mea către lumea necunoscută, prin care să intru oricând netulburat în lumea viselor, trebuia să rămână secretul meu, pentru totdeauna al meu, era răsplata mea, dăruită de acest univers pentru munca mea, pentru singurătatea mea, pentru condiţia mea.

Sau poate acesta era preţul morţii mele.

EXTRAS DINTR-UN ZIAR DE ACUM 100 DE ANI

Gabriel Manolescu cenaclul „Sirius”, Bucureşti

În ISTORIA PLANETELOR”, volumul XI, capitolul III, paragraful 114, editată de „Globex”, în memorabilul an 4301 (data exactă n-o ştiu) o să găsiţi următoarele: „… Toată zona de care ne ocupăm a fost cercetată, evident superficial, prima oară, în cadrul expediţiei „Hiena” întreprinsă de K.L.M. Nop, în 3789, cu mijloace financiare proprii, înfruntând o lungă perioadă de singurătate – 45 de ani – ceea ce este infernal chiar şi pentru cei mai încercaţi navigatori cosmici. El ne-a adus primele date privind…”

Întrerup aici citatul sărind peste amănuntele nesemnificative şi, desigur, neinteresante pentru dumneavoastră. Aveţi răbdare, abia acum urmează partea importantă: „… Următoarea expediţie, care, alcătuită judicios din mai mulţi cercetători, a putut intra în detaliile categoric fascinante ale galaxiei.

Singura lor nedumerire, ghidându-se după desenede şi filmele predecesorului, a fost denumirea pe care acesta a dat-o celei mai remarcabile stele din zonă: Marele Crab Cenuşiu. Din respect pentru munca temerarului cercetător, membrii noii expediţii cosmice nu au schimbat numele stelei, deşi toţi credeau că ar fi fost imposibil ca M. Nop să nu fi observat culoarea intensă, roşcată, bătând spre canabiu a colosului de plasmă. Dacă ar fi fost după ei, astrul ar fi fost numit „Marele Crab Vişiniu”, dar imaginea virtuosului înaintaş stăruia în memoria tuturor ca o pildă de erudiţie ştiinţifică şi de nemaiîntâlnit curaj, imagine pe care nimeni şi nimic nu le-o putea distruge”.

Cuvintele acestea, cu care de altfel se şi încheie paragraful, par o justificare a neputinţei de a stabili adevărul în această problemă; sunt o încercare de eschivare în faţa acestui mister, unul din cele mai mari care se cunosc în Istoria Cuceririlor Cosmicede ce Nop a botezat steaua, trecută azi în cataloage cu indicativul P004, cu acest nume şters: „Marele Crab Cenuşiu”?

Ei bine, sunt fericit că azi, 10 septembrie 7942, bazându-mă pe date certe (oricând la îndemâna celor ce se vor îndoi de afirmaţia mea) pot comunica, prin intermediul Programului Şapte-Vizual, tuturor locuitorilor Pământului şi coloniilor rezultatul cercetărilor mele de o viaţă: K.L.M. Nop era daltonist.

(Articolul a fost transcris din ziarul televizat al companiei „August”, la cererea mai multor cititori şi este semnat de publicistul A.Ş. IO.)

ORBITA CENACLULUI „HENRI COANDĂ” DIN CRAIOVA

Constantin Vintilescu

Colecţia Povestiri ştiinţifico-îantastice şi-a creat un fel de tradiţie din publicarea lucrărilor unor tineri membri ai diferitelor cenacluri S.F. din ţară, iar Adrian Rogoz un oficiu heliadesc pentru însoţirea lor de scurte prezentări binevoitoare, încurajatoare. Ambele fapte sunt salutare, deoarece pot să aducă mari servicii propăşirii literaturii S.F., literatură tot mai solicitată cu deosebire de tineri. Zicem pof să aducă, în măsura în care bunăvoinţa şi intenţia onestă sunt necesar conjugate cu exigenţa estetică şi spiritul de discernământ.

Vom încerca să depistăm aceste elemente pornind de la numărul 421 al amintitei colecţii, care găzduieşte lucrările a cinci membri ai cenaclului craiovean „Henri Coandă” şi obişnuita prezentare semnată de Adrian Rogoz.

Preţuim fără rezerve intenţiile lui Adrian Rogoz, dăruirea sa ideii de sporire a producţiei S.F. Încercăm să-i

înţelegem generozitatea prin pasiune faţă de acest gen care câştigă, justificat, tot mai mult teren. Dar acum, când literatura română în ansamblu a atins valorile cunoscute, nu mai putem adopta atitudinea lui Heliade Rădulescu (nemărturisită de A. Rogoz, însă vizibilă) din „Scrieţi cât puteţi şi cum puteţi”. Desigur, orice încurajare implică şi o doză de exagerare, că altfel n-ar mai fi încurajare. Două elemente se impun atenţiei, auto cenzurării celor chemaţi să promoveze această literatură ce şi cât (cum) încurajăm, cu alte cuvinte, exagerarea conştientă să aibă un suport şi proporţii realiste. A afirma despre Alexandru Mironov că este „… o personalitate hemingwayeană (p. 5) este riscant. Poate fi aşa din alt punct de vedere, că dincel literar nu ne convinge (probabil… deocamdată). Crimă şi pedeapsă a acestuia conţine un umor de slabă factură, nesuculent, Popesciada ni se pare o încercare de modernizare, de proiectare în viitor a Popeştilor lui Caragiale şi Camil Petrescu. Rămân tot inteligenţi, dar şi acum se ţin de năzbâtii… ştiinţificecă e aşa, ne-o dovedesc nu numai numele, ci şi limbajul într-o măsură. Riscul pornirii de la modele are, nu numai de data aceasta, cam aceeaşi soartă: eşecul. Maşina finală a lui A. Mironov are mai mult caracter poliţist, cu unele implicaţii S.F. Da, aceasta e atractivă, chiar palpitantă şi câştigă în valoare dacă nu i se adăuga un final moralizator strident, când meditaţia lectorului nu era prea mult solicitată.

Ştefan Nicolici, de departe cel mai talentat din teamul S.F. craiovean, e surprins mai succint şi mai sobru, mai obiectiv. El nu publică decât în ultima clipă, suficientă însă spre a face dovada unui talent autentic, de certă perspectivă: fantezie, copleşitoare, ritm ameţitor, creează şi rezolvă magistral situaţii neprevăzute, umorul mai găseşte loc tocmai în momentele de maximă încordare, operează dezinvolt cu terminologie specifică, gradează inteligent şi peste toate acestea aureola unui emoţionant umanitarism, pe care l-am dori în fiecare operă S.F. Îi aşteptăm romanul cu încredere.

Lucrările lui Titus Filipaş se disting prin condensare, ingeniozitate, au idei superbe de cele mai multe ori, dar le lipsesc vigoarea, tensiunea, p poate din cauză că, de regulă, ne prezintă direct un fapt împlinit (ca în Eterul şi Ianus) şi nu sinuozităţile drumului parcurs până la realizarea sa. De aceea în cititor greu se mai nasc şi alte atitudini decât simpla uimire. Lucrările sale sunt ameninţate de platitudine credem, datorită primordialităţii elementului ştiinţific. De pildă, splendida idee din Eterul, ca vis – cine ştie cât de vechi? – al oamenilor integri pentru o lume pură, în care noţiunile de josnicie, meschinărie, egoism etc. să absenteze, din păcate e plată, greoaie, fără nerv. Descoperirea jocului, în schimb, generează o curiozitate e rescândă, spre a derapa, abil şi surprinzător în umor, de o manieră naturală, cu un dialog viu, o terminologie concordantă cu tema şi totuşi comprehensibilă din context. Făt-Frumos din tei poate fi mai degrabă o halucinaţie, un leşin, dar şi o idee S.F. bună şi totuşi parcă prea ca în basme materializată, prea pământean.

Mihai Popescu, prezent cu un incident neprevăzut, stârneşte curiozitatea până la un punct; faptul se petrece cam prin veacul al XXVII-lea şi tocmai când am dori (curiozitate omenească!) să aflăm ceva despre acea lume, „incidentul neprevăzut” devine „mult zgomot pentru nimic”, din cauza unei ţigări, fără semnificaţii majore. Cele două pagini semnate de Mihai Popescu sunt neconcludente pentru evoluţia ulterioară a talentului său.

Nici Ghinionistul lui Radu Honga nu permite anticiparea unui talent, deşi izbuteşte o comprimare a dialogului până aproape de unidimensionare şi în final o confuzie hazlie, încercarea sa (vezi şi Al. Mironov) de transmitere a sentimentelor umane la roboţi o luăm exclusiv ca glumă. Altfel desfiinţăm omul.

DESPRE LITERATURA S.F.

Lucian Ionică

Personal, socotesc că există un S.F. LITERAR, în care proza porneşte de la o idee S.F. şi, nu cum se face într-o „literatură” de doi bani, vag realistă, vag psihologistă etc. unde autorii se mulţumesc cu enunţarea paradoxului S.F., intenţiile lor artistice rămânând spânzurate undeva pe linia orizontului – şi un S.F. NELITERAR. Acesta din urmă este alcătuit din diverse exerciţii de logică, necesare sufletului nostru, dornic din când în când şi de ceva sigur şi imuabil. Cine le consideră, totuşi, literatură, o face pe proprie răspundere, ele nefiind acest lucru decât în măsura în care enunţurile unor probleme de matematică au ceva legătură cu beletristica. Pare uşor pentru oamenii de ştiinţă să scrie o astfel de literatură, care nici măcar anostă nu se poate numi.

În fine, mai există o categorie de lucrări S.F. foarte scurte prin condiţia lor. Se enunţă doar ideea S.F., idee care prin ea însăşi are valoare artistică.

P.S.

1. Formula de science-fiction” nu este cea mai fericită (nici eu nu am alta), cu atât mai puţin încetăţenită şi inexactă traducere în româneşte. (Unii s-au apucat să scrie fantezii ştiinţifice). Regret.

2. Vă rog să nu consideraţi literatură S.F. lucrări în care se găsesc cuvinte ca radietodrom, cosmonaut, stele, supernove robot etc. Nu aceste cuvinte…

3. Cineva definea literatura ştiinţifico-fantastică ca fiind literatura tradiţională plus „încă ceva”. Foarte multe

lucrări nu au decât acest „încă ceva”.

4. Aţi auzit de existenţa unei literaturi de popularizare ştiinţifică (…!)

NEVOIA DE ANTICIPARE

Lucian Bureriu

Cu tot progresul ştiinţific şi tehnicii, care face ca atmosfera fantastică din scrierile science-fiction să nu mai pară atât de fantastică, specia nu e pe punctul de a dispărea. Se susţine dintotdeauna, axată pe veşnica dorinţă a omului de a visa în legătură cu felul său de a gândi mâine, că există o literatură a zilelor de ieri, a unei experienţe, apoi a zilelor de azi, dar e mereu necesar să anticipăm. Şi o vom face păstrând spiritul zilelor noastre, deoarece, din dorinţa continuităţii, nu putem concepe ziua de mâine în afara dezideratelor pe care le dorim îndeplinite azi. De aceea cred că scriitorii angrenaţi în science-fiction sunt responsabili cu felul nostru de a concepe viitorul. Voi considera, ca simplu cititor, facile lucrările poliţiste, spre exemplu, deoarece nu aici vom găsi specificul eticii viitorului, pe care o voiam purificată de rele… Dorim să găsim şi pe viitor conflicte, pentru că rezolvarea lor, măcar în viitor trebuie să devină realitate. Mă interesează mai puţin decorul, cum vor arăta şoselele şi clădirile. Inteligenţa creatorului va fi vădită cu adevărat doar acolo unde va fi imaginată inteligenţa noastră proiectată în viitor, capacitatea noastră de a realiza seculare şi de a perfecţiona fiinţa umană, De milenii, creierul omului a rămas acelaşi, în fond. Ce s-ar mai putea întâmpla în continuare?

CĂLĂTORIE ÎN MISTER

Ion Velican

Am văzut întotdeauna în literatura ştiinţifico-fantastică o superbă călătorie în mister, în misterul cunoaşterii.

„Anticipaţia” de care se vorbeşte în cadrul acestei literaturi are un caracter paradoxal: anticipăm în aceeaşi măsură viitorul ca şi... trecutul, atâta timp cât suntem dispuşi să afirmăm că „viitorul a început ieri” (Erich von Däniken).

Călătorie în mister?

Da. Călătorie în macro- şi microcosmos, călătorie în arheologie, în istorie, în lumea cu mai multe dimensiuni.

Ca scriitor, mărturisesc că de mai multă vreme îmi fac cu grijă bagajul necesar călătoriei în mister. Căutările, ideile care mă răscolesc, pe care vreau să le comunic prietenilor mei S.F.-işti, sau într-un caz şi mai fericit, publicului larg, vor face din mine un călător necesar.

ÎNTÂLNIRE CU HEBE DE OVIDIU ŞURIANU

Marcel Luca

Literatura ştiinţifico-fantastică, privită nu de puţine ori ca un „mal du siècle”, iar, mai ales în ultimul deceniu, ca un „rău necesar”, continuă să prolifereze, apropiindu-şi lent, dar sigur, cele mai diverse categorii de cititori.

Întrucâtva, fenomenul are un caracter obiectiv, în sensul că această literatură realizează, destul de eficient, o

„pregătire” psihologică a omului de azi, expus din ce în ce mai mult noilor şi tot mai deconcertantelor revelaţii ale ştiinţei şi tehnologiei. De altfel, avem de-a face cu una din puţinele modalităţi artistice pe deplin familiarizate cu toate reprezentările teoretice şi materiale a ceea ce cunoaştem până acum, science-fictionul, oferind prin intermediul promotorilor săi (nu de puţine ori iluştri oameni de ştiinţă), un larg evantai al posibilelor direcţii spre viitor, fapt esenţial pentru lumea contemporană, căreia i se oferă posibilitatea de opţiune între un dezastru planetar şi o evoluţie pozitivă extraordinară.

Într-o oarecare măsură literatura S.F., pentru a-şi ocupa locul de drept în cadrul literaturii universale, e nevoită în permanenţă să combată (situaţia e pe undeva paradoxală) prejudecata potrivit căreia e reprezentată în general de opera lui Jules Verne, mai „realist” în anticipările sale, care de regulă e raportat la valorile literaturii moderne. Astăzi însă virtuţile anticipative ale marelui precursor nu s-ar putea valorifica nici pe departe într-o imagine cât de cât generală a viitorului, dar mai mult decât atât, rezultatul nu s-ar bucura de un interes deosebit.

Formula hibridă de „literatură ştiinţifico-fantastică”, a cărei inexactitate în ceea ce priveşte conţinutul şi dimensiunile mijloacelor şi preocupărilor sale, impune totuşi sub acest generic o literatură preocupată nu de evoluţia tehnico-ştiinţifică în sine, ci de consecinţele psiho-sociale ale acestui progres. Şi acest deziderat se realizează elocvent în „întâlnire cu Hebe”, cartea scriitorului timişorean Ovidiu Şurianu.

Galbar, prima nuvelă din acest volum, construită pe tema tradiţională a contactului cu o civilizaţie extraterestră, nu interesează prin tensiunea normală, de altfel la o situaţie-limită ca cea pe care o propune autorul, ci prin semnificaţiile sale profund umane.

O colonie terestră, aflată pe planeta Marte, descoperă o construcţie subterană aparţinând unei civilizaţii dispărute. Cercetătorul Lucian Mirea, pătrunde singur într-una din încăperi, declanşând accidental mecanismul de decodificare a marţianului Galbar. Având o vechime de două sute cincisprezece milioane de ani, instalaţia funcţionează deficitar, aşa încât Galbar şi ceilalţi marţieni dispar definitiv, în momentul în care Lucian Mirea îl recodifică pe interlocutor, pentru a împiedica distrugerea oamenilor de către acesta.

Dincolo de amănuntele care îmbracă conflictul sugerat schematic mai sus, Ovidiu Şurianu îşi solicită cititorul în direcţia meditaţiei filosofice, privind relaţia individ-colectivitate în condiţiile pionieratului cosmic, privind consecinţele inimaginabile ale unei reale întâlniri cu fiinţele raţionale dintr-o altă lume.

„Socot că rostul omului e să trăiască şi să moară în generaţia lui” spune personajul Lucian Mirea, cuprinzând în dimensiunile acestei fraze problematica întregului volum.

„Întâlnire cu Hebe”, a doua nuvelă care dă şi titlul cărţii, ne pune în faţa unui fapt oarecum ciudat, chiar şi pentru logica paradoxală a ficţiunii ştiinţifice: Matt Rogers, în vârstă de 51 de ani, după un periplu spaţial circumterestru, constată uluit că a întinerit, reducându-şi vârsta aparentă la mai puţin de jumătate din cea reală.

Fără a fi o variantă modernă a mitului faustian, potrivit căruia miliardarul Blackfield-Mefisto îi redă tinereţea lui Matt – dr. Faust – acesta având posibilitatea de a o cunoaşte pe Linda-Marga-reta, întâlnire cu Hebe este o povestire originală, interesantă, de un profund umanism-caracteristic de altfel întregii literaturi S.F. de bună calitate; un protest energic împotriva lipsei de

scrupule, a dispreţului faţă de om în societatea capitalistă.

Ingenioasa, dar nu gratuita apartenenţă la conflict a Lindei Mills, scriitoare de literatură S.F., îi oferă autorului prilejul de a-şi expune ere zul său privind această literatură, care poate exprima plenar năzuinţele oamenilor spre o lume mai bună, mai prosperă, mai echitabilă, certitudine pe care o transferă cititorului, mai ales datorită încrederii nelimitate în forţa geniului omenesc: „Cred că este posibil orice – spune Linda Mills – chiar dacă aparenţele, faptele m-ar contrazice şi cred că imposibilul adevărat nici nu există!

Putându-i-se reproşa doar un ritm uneori prea lent şi unele mici inadvertenţe de limbaj, întâlnire cu Hebe este o carte în care aventura se pe trece mai ales în sufletul eroilor, o carte care reuşeşte prin valoarea ei să se circumscrie nu numai specificităţii science-fictionului ci literaturii în general.

Ovidiu Şurianu, întâlnire cu Hebe, Editura Albatros, colecţia Fantastic-Club, 1972.

ŞANTIER S. F.

SANDU FLOREA, având experienţa mai multor seriale desenate, publicate în revista „Luminiţa”, a contractat recent cu editura „Stadion” povestirea S.F. În benzi desenate GALBAR, şi are în lucru INSULA DRAGONILOR, ambele lucrări fiind realizate după scenariile scriitorului Ovidiu Şurianu

MIRCEA SERBĂNESCU ne-a comunicat titlul RĂZBOI îN AL NOUĂLEA CER, roman în care probleme

ale realităţii contemporane vor fi comentate cu mijloacele deosebite oferite de science-fiction.

LAURENŢIU CERNEŢ definitivează ADINA SAU NAIVA NOASTRĂ ÎNŢELEPCIUNE, despre care nu avem alte amănunte, în afara menţiunii că va fi „un roman cvasifantastic”. Aceasta nu ne împiedică să ne imaginăm că ne vom reîntâlni cu fantezia şi umorul din nuvela „Aparatul de visat frumos” (col. Povestiri ştiinţifico-fantastice).

MARCEL LUC ŞI LUCIAN IONICĂ fac ultimele retuşuri la piesa ştiinţifico-fantastică în trei acte – scrisă pentru teatrul de păpuşi – intitulată PE URMELE VENUSIANULUI LINGURIŢĂ.

PARADOX

Apărut sub îngrijirea lui Marcel Luca şi Cornel Secu
Copertă şi desene: Sandu Florea